

Guía Docente

Datos Identificativos					2012/13
Asignatura (*)	Enfermaría da Saúde Mental		Código	661G01015	
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6	
Idioma	CastelánGalego				
Prerrequisitos					
Departamento					
Coordinación	Carballal Balsa, Consuelo	Correo electrónico	ccarballal@udc.es		
Profesorado	Carballal Balsa, Consuelo	Correo electrónico	ccarballal@udc.es		
Web	http://ruc.udc.es/dspace/handle/2183/7093				
Descrición xeral	Preténdese capacitar o futuro profesional de enfermaría para que, ao empregar os coñecementos adquiridos, poida observar, identificar e dar resposta ás necesidades emocionais do individuo, da familia e da comunidade, tratando de pór ao seu alcance os instrumentos necesarios que posibiliten o manexo ante as situacións determinadas, para así poder valorar os problemas de enfermaría e planificar os cuidados encamiñados a responder ás necesidades, as condutas e os sentimentos do paciente, integrando plenamente a atención na saúde mental.				

Competencias da titulación

Código	Competencias da titulación

Resultados da aprendizaxe

Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Describir os principais síndromes e alteracións psicopatolóxica	A59		
Describir os trastornos mentais que se poden presentar na infancia, niñez, adolescencia e idade adulta	A59		
Identificar as principais características dos trastornos mentais	A59		
Identificar os principais aspectos a ter un conta na valoración e diagnósticos de enfermaría nos diferentes trastornos mentais.	A59	B2 B3 B4 B5 B8 B16	C3 C6
Realizar planos de cuidados en persoas con problemas de saúde mental de xeito holístico tendo en conta as creencias e aspectos culturais.	A59	B3 B4 B5 B6 B8	C3 C8
Realizar programas de educación para a saúde que inclúan as familias dos enfermos mentais e cuidadores.	A59	B3 B4 B5 B7 B15 B16 B24	C6 C7
Diseñar estratexias e procedementos para a atención de enfermaría como membro dun equipo multidisciplinar.	A59	B2 B3 B5 B7	C3 C6 C7 C8

Identificar os aspectos do coidado que necesitan cooperación multiprofesional.

A59

B5

Contidos

Temas

Subtemas

UNIDADE DIDACTICA I: INTRODUCCIÓN Á ENFERMARÍA
PSIQUIATRICA E DE SAÚDE MENTAL

TEMA 1.- Introducción á enfermaría psiquiátrica.

TEMA 2.- Rol da enfermeira na saúde mental

TEMA 3.- Comunicación e relaciónes persoais

TEMA 4.- Proceso de atención de enfermaría en saúde
mental .

UNIDADE DIDACTICA II: PROCESOS
PSICOPATOLOXICOS

TEMA 5.- Bases conceptuais da psicopatoloxía
clasificación dos diagnósticos.

TEMA 6.- Trastornos psicóticos.

TEMA 7.- Trastornos do estado de ánimo.

TEMA 8.- Trastornos por ansiedade.

TEMA 9.- Trastornos somatomorfos e dissociativos.

TEMA 10.- Trastornos da conduta alimentaría.

TEMA 11.- Trastornos da personalidade

TEMA 12.- Trastornos relacionados con substancias
psicoactivas.

TEMA 13.- Delirium e demencia

TEMA 14.- Trastornos do inicio na infancia, nenez e
adolescencia.

TEMA 15.- Trastornos do soño.

UNIDADE DIDACTICA III: ESTRATEXIAS DE
INTERVENCIÓN

TEMA 16.- Técnicas grupais en enfermaría de saúde mental.	1.1Concepto de saúde mental 1.2Historia da psiquiatría e da enfermaría psiquiátrica
TEMA 17.- Estratexias de intervención familiar	1.3A saúde mental nos modelos enfermeiros 1.4Definición de enfermaría en saúde mental.
TEMA 18.- Estratexias farmacolóxicas	2.1Función social da enfermaría na saúde mental 2.2Achegas terapéuticas da enfermaría ao equipo interprofesional.
TEMA 19.- Técnicas de intervención en situación de urxencia psiquiátrica.	3.1Esquemas comunicativos 3.2Relación terapéutica: que, como e cando. 3.3Relación terapéutica nos coidados de saúde mental.
TEMA 20.- Estratexias de intervención en situacións de duelo	4.1 Valoración 4.2Diagnóstico 4.3Planificación/ intervención 4.4Avaliación. 5.1Enfermidade psiquiátrica e trastorno en psiquiatría 5.2Bases biolóxicas, psicolóxicas e sociais da psiquiatría 5.3Principais alteracións dos procesos psicolóxicos 5.4Sistemas de clasificación dos diagnósticos. 6.1Concepto. 6.2Manifestacións . 6.3Plano de coidados. 7.1Concepto 7.2Manifestacións 7.3Plano de coidados. 8.1Concepto 8.2Manifestacións 8.3Plano de coidados. 9.1Concepto 9.2Manifestacións 9.3Plano de coidados 10.1 Concepto 10.2Manifestacións 10.3Plano de coidados. 11.1Concepto 11.2Manifestacións 11..3Plano de coidados

- 12.1 Concepto
- 12.2 Clasificación das drogas
- 12.3 Manifestacións
- 12.4 Plano de cuidados.

- 13.1 Concepto
- 13.2 Manifestacións clínicas
- 13.3 Plano de cuidados

- 14.1 Concepto
- 14.2 Manifestacións
- 14.3 Plano de cuidados

- 15.1 Concepto
- 15.2 Manifestacións
- 15.3 Plano de cuidados

- 16.1 Grupos de educación para a saúde
- 16.2 Grupos terapéuticos expresivos e emocións

- 17.1 Familia e formas familiares
- 17.2. A familia como sistema
- 17.3 Crise e homeostase familiar

- 18.1 Valoración de efectos secundarios dos psicofármacos
- 18.2 Tipos de programas de administración de psicofármacos.

- 19-1 Concepto de urxencia psiquiátrica
- 19.2 Avaliación
- 19-3 Protocolos.

- 20.1 Concepto de duelo
- 20.2 Tipos de duelos
- 20.3 Proceso de acompañamento

--	--

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida	4	4	8
Sesión maxistral	14	21	35
Xogo de rol (role playing)	5	0	5
Presentación oral	1	8	9
Proba mixta	4	10	14
Estudo de casos	12	30	42
Análise de fontes documentais	3	15	18
Atención personalizada	19	0	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Depois de expoñer un tema relacionada coa asistencia na saúde mental se fomentará a discusión sobre distintas posicións . O moderara a profesora ou unha/o alumna/o co fin de que non se desvío da temática proposta.
Sesión maxistral	A profesora fará unha exposición oral de temas centrais da asignatura, apoiada de medios audiovisuais.
Xogo de rol (role playing)	Se escenificarán casos relativos a saúde mental ou as drogodependencias, no que o alumno xogará un papel activo xa seña como doente , familiar ou profesional.
Presentación oral	O alumno despois dun traballo grupal terá que expoñer o traballo realizado.
Proba mixta	Proba na que despois da exposición dun caso o alumno ten que facer una valoración de enfermería e desenvolver un plano de cuidados, respondendo a algunha pregunta concreta.
Estudo de casos	Presentaranse casos en video do que a/o alumna/o terá que facer una valoración de enfermaría.
Análise de fontes documentais	Analizaranse artigos tanto en formato papel como en páxinas WEB, así como películas relativas ao tema da saúde mental.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Análise de fontes documentais Presentación oral Proba mixta Discusión dirixida Sesión maxistral Xogo de rol (role playing)	A atención personalizada ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia e orientalo no desenvolvemento das diferentes metodoloxías de aprendizaxe. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	Se valorara as intervencións individuais en cada caso que se aborde.	7
Análise de fontes documentais	Se valorará as intervencións que cada alumno realice en relación ca fonte documental usada	7
Presentación oral	Valorarase o progreso que o alumno realice na forma de expoñer de forma oral, os contidos que se aborden grupalmente.	7

Proba mixta	Se valorará individualmente a valoración que do caso presencial realice o alumno a si como das respostas que formule en relación a dico csao.	60
Discusión dirixida	Se valorará as intervencións que cada alumno realice , así como a iniciativa das susa intervencións.	6
Sesión maxistral	Se valorará as preguntas que realice en relación as exposicións que se realicen	6
Xogo de rol (role playing)	Se valorará a implicación no xogo de rol, a si como as observacións que a en relación a él realice.	7

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica

- <http://www.anesm.net/> (). .
- <http://www.index-f.com/presencia/revista.php> (). .
- <http://www.psiquiatria.com/> (). .
- <http://www.septg.org/> (). .
- <http://www.psiquiatria24x7.com> (). .
- Index de Enfermería (). .
- Cultura de los Cuidados (). .
- Siso saúde. (). .
- <http://www.psiquiatria24x7.com> (). .
- LORENZO, P; LADERO, J.M.; LEZA, J.C; LIZASOAIN,I (2001). Drogodependencias (Farmacología, Patología, Psicología, Legislación) . Ed. Interamericana. Madrid
- NUÑEZ ,T e LOSCERTALES, F. (1996). El grupo y su eficacia. Técnicas al servicio de la dirección y coordinación de grupos . EUB SL. Barcelona
- RIGOL CUADRA, A. (2001.). Enfermería de salud mental y psiquiátrica . Masson D.L. Barcelona
- FORNES VIVES, J; CARBALLAL Balsa, Mª C. (2001). Enfermería de Salud Mental y Psiquiátrica. Guía práctica de valoración y Estrategias de intervención. . Ed. Médica Panamericana. Madrid;
- FORNES VIVES, (2005.). Enfermería de Salud Mental y Psiquiátrica. Planes de cuidados.. Ed. Panamericana. Madrid
- MEJIAS LIZANCOS , F; SERRANO PARRA, MªD; (coordinadores (2000). Enfermería en Psiquiatría y Salud Mental. Enfermería s-21 . Ediciones DAE. Madrid ?Valencia;
- NOVEL MARTÍ, G; LLUCH CANUT, MªT; MIGUEL LÓPEZ DE VERGARA, MªD (2000). Enfermería Psicosocial y Salud Mental . Ed. Masson, Barcelona
- MANUAL DE DROGODEPENDENCIAS PARA ENFERMERÍA (2002). Gabriel Rubio Valladolid; Mario Martínez Ruiz . Editorial Díaz de Santos, SA
- Francisco Megías-Lizancos, José Luis Molino Contreras, Germán Pacheco Borrella (2005). Guía de intervención rápida de enfermería en psiquiatría y salud mental . Madrid Valencia: Difusión Adelantada de Enfermería
- FORNES VIVES, J; GOMEZ SALGADO, J. (2007.). Psicopatología, diagnosis y terapéutica psiquiátrica . Enfo Ediciones. Mad
- CIBANAL JUAN, L.; ARCE SÁNCHEZ, MªC; CARBALLAL Balsa, MªC (2010). TECNICAS DE COMUNICACION Y RELACION DE AYUDA EN CIENCIAS DE LA SA LUD (+ DVD) (2ª ED). S.A. ELSEVIER ESPAÑA

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none">- PUNSET, E. (2008). Brújula para navegantes emocionales . Ed. Aguilar. Madrid- Ventosa Esquinaldo, Francisco (2000). CUIDADOS PSIQUIÁTRICOS DE ENFERMERÍA EN ESPAÑA: (SIGLOS XV AL XX): Una aproximación histórica . ISBN: 9788479784355- Ortiz de Zarate, A. / Alonso Durana, I. / Ubis González, A. / Ruiz de Azúa Velasco, M.ª A. (: 2010). GUÍAS DE CIUDADOS DE ENFERMERÍA EN SALUD MENTAL VOL.1. Patología dual . .A. ELSEVIER ESPAÑA- SILES GONZALEZ, J. (1999). historia de la Enfermería . Aguaclara. Alicante- : Vivien K. Burt - Victoria C. Hendrick (2007). MANUAL CLÍNICO DE SALUD MENTAL DE LA MUJER . ISBN: 978849751152
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía I/661G01005

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioloxía II/661G01010

Farmacoterapia/661G01024

Materias que continúan o temario

Psicoloxía/661G01003

Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/661G01016

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías